

'Id: Etikett och regler

Översatt från www.islam-qa.com Av Bilal B.

Prisad vare Allah, världarnas Herre, och frid och välsignelser vare med vår Profet Muhammad ﷺ och hela hans familj och alla hans följeslagare.

Inledning

'Id är ett arabiskt ord som syftar på något återkommande – något som kommer tillbaka och upprepas. Högtider är symboler som kan återfinnas i varje folk och nation, såväl bland dem som baseras på uppenbarad skrift som bland avgudadyrkare och andra, eftersom firandet av högtider är en instinktiv del av den mänskliga naturen. Alla människor vill ha speciella tillfällen att fira, då de kan samlas och ge uttryck för sin glädje och lycka.

Icke-muslimska folks högtider kan vara knutna till världsliga ting, såsom årets början, odlingssäsongens start, väderförändringar, bildandet av en stat, tronbestigning och liknande. De kan också vara knutna till religiösa tillfällen – såsom många av de högtider som enbart tillhör judar och kristna, till exempel torsdagen då de påstår att bordet sändes ned till Jesus, jul, nyår, tacksägelsedagen och helgdagar för utbyte av presenter. Dessa firas i alla europeiska och nordamerikanska länder och även i andra

länder där kristet inflytande är utbrett, trots att landet ursprungligen inte är kristet. Det kan förekomma att en del som kallar sig muslimer deltar i dessa högtider på grund av okunnighet eller hyckleri.

Zoroastrerna har sina egna högtider, såsom Mahrajan och Nawrūz. De batiniyya-grupper har sina högtider, såsom *'Id al-Ghadir*, då de påstår att Profeten ﷺ överlät kalifatet till 'Ali (radiya Allahu 'anhu) och till de tolv imamerna efter honom.

Muslimerna utmärker sig genom sina högtider

Profetens ﷺ ord *"Varje nation har sina högtider, och detta är er högtid"* visar att de två 'Iderna enbart tillhör muslimerna, och att det inte är tillåtet för muslimer att imitera de icke-troende och mushrikin i något som utgör en utmärkande del av deras firande – vare sig det gäller mat, klädsel, fyrverkeri eller dyrkan. Muslimska barn bör inte tillåtas att delta i icke-muslimska högtider, sätta upp dekorationer eller vistas bland de icke-troende under sådana tillfällen.

Alla högtider som är påhittade eller inte har grund i Islam är haram, såsom självständighetsdagsfiranden, revolutionsårsdagar, trädfiranden, tronbestigningsfiranden, födelsedagsfiranden, Första maj, Nilfestivalen, Shimm al-Nasim (egyptisk vårhelgdag), Lärarens dag och al-Mawlid al-Nabawi (firandet av Profetens ﷺ födelsedag).

Muslimerna har inga högtider utöver 'Id al-Fitr och 'Id al-Adha. Detta grundas på hadithen återgiven av Anas (radiya Allahu 'anhu), som sade: *"Allahs sändebud ﷺ kom till Medina och folket hade två dagar då de brukade leka och roa sig. Han sade: 'Vilka är dessa två dagar?' De svarade: 'Vi brukade roa oss dessa dagar under jahiliyyah – förislamisk tid.' Allahs sändebud ﷺ sade: 'Allah har gett er något bättre i deras ställe – dagarna för Adha och Fitr.'"* (Sunan Abi Dawūd, 1134)

Dessa två 'Id-dagar är bland Allahs tecken och symboler som vi ska fira och förstå innebörden av. Nedan följer en genomgång av några av reglerna och sederna för de två 'Id-dagarna enligt islamisk shari'a.

1. Ahkam al-'Id – Regler för 'Id

Fasta

Det är haram att fasta på 'Id-dagarna, grundat på hadithen från Abū Sa'īd al-Khudri (radiya Allahu 'anhu), som sade att Allahs sändebud ﷺ förbjöd fasta på dagen för Fitr och offerdagen – Adha. (Muslim, 827)

Regler för 'Id-bönen

Angående 'Id-bönens rättsliga status råder det oenighet bland de lärda. En grupp lärda anser att den är wajib – obligatorisk. Detta är hanafiernas och Shaykh al-Islam Ibn Taymiyyas (rahimahu Allah) åsikt. De argumenterar för att Profeten ﷺ alltid förrättade 'Id-bönen och aldrig försummade den, inte ens en enda gång. De stöder sig dessutom på Allahs ord:

”Be därför till din Herre och förrätta [ditt] offer!” (Surah al-Kawthar, 108:2)

det vill säga 'Id-bönen och offringen efter den. De hänvisar också till att Profeten ﷺ beordrade att kvinnor skulle hämtas ut för att delta i 'Id-bönen, och att en kvinna som saknade jilbab skulle låna en av sin syster.

En andra grupp anser att 'Id-bönen är fard kifaya – om en grupp utför plikten faller den från de övriga. Detta är hanbaliernas åsikt. En tredje grupp anser att den är sunna mu'akkada – en starkt betonad sunna. Detta är malikiernas och shafi'iernas åsikt. De stöder sig på hadithen från beduinen, där det framgår att Allah inte har ålagt Sina tjänare någon bön utöver de fem dagliga.

Varje muslim bör sträva efter att närvara vid 'Id-bönen, och det faktum att man därigenom följer Profetens ﷺ föredöme bör vara tillräcklig motivation.

Villkor och tid för 'Id-bönen

Några lärda – hanafi- och hanbali-skolorna – anser att iqama ska ropas och att bönen ska förrättas i jama'ah som ett villkor för 'Id-bönen. En del av dem nämnde att villkoren för 'Id-bönen är desamma som för fredagsbönen, med undantaget att närvaro vid khutban inte är obligatorisk – till skillnad från fredagsbönen där den är det.

Majoriteten av de lärda anser att tiden för 'Id-bönen börjar när solen stigit

upp till ett spjuts höjd, synlig med blotta ögat, och håller på tills solen närmar sig sin zenit.

Beskrivning av 'Id-bönen

'Omar (radiya Allahu 'anhu) sade: *"'Id-bönen och al-Adha-bönen består av två fullständiga rak'at – inte förkortade. Detta är enligt er Profets ﷺ ord, och lögnaren är dömd."*

Abū Sa'id sade: *"Allahs sändebud ﷺ brukade komma ut till böneplatsen på dagen för Fitr och al-Adha, och det första han brukade göra var att be."*

Takbir upprepas sju gånger i den första rak'an och fem gånger i den andra. Koranen ska reciteras efter båda takbir-omgångarna.

Det återgavs från 'Ā'isha (radiya Allahu 'anha): *"Takbir i al-Fitr och al-Adha är sju i den första rak'an och fem i den andra – utöver takbiren i rukū'."* (Abū Dawūd; sahih enligt en samlad bedömning av dess isnader)

Om en person ansluter sig till bönen under dessa extra takbirat, bör han säga *"Allahu Akbar"* med imamen och behöver inte ta igen de takbirat han missat, eftersom de är sunna och inte wajib.

Vad gäller vad man bör säga mellan takbirat, återgavs att Hammad ibn Salama från Ibrahim berättar att Walid ibn Oqba kom in i moskén när Ibn Mas'ūd, Hudhayfah och Abū Mūsa befann sig där och frågade: *"Det är 'Id – vad bör jag göra?"* Ibn Mas'ūd sade: *"Säg 'Allahu Akbar', prisa och tacka Allah, sänk välsignelser över Profeten ﷺ och gör du'a' – säg sedan 'Allahu Akbar' igen, prisa och tacka Allah, sänk välsignelser över Profeten ﷺ..."* och så vidare. (Al-Ṭabarani; sahih hadith, omnämnd i al-Irwa' och på andra ställen)

Koranrecitation i 'Id-bönen

Det är rekommenderat (mustahabb) att imamen reciterar sūrat Qaf (50) och sūrat al-Qamar (54), ty det återges i Sahih Muslim att 'Omar ibn al-Khattab (radiya Allahu 'anhu) frågade Abū Waqid al-Laythi: *"Vad brukade Allahs sändebud ﷺ recitera på al-Adha och al-Fitr?"* Han svarade: *"Han brukade recitera 'Qaf, wa al-Qur'ani al-majid' (Qaf, 50:1) och 'Iqtarabati al-sa'atu wa nshaqqa al-qamar' (al-Qamar, 54:1)."*

De flesta rapporterna tyder på att Profeten ﷺ brukade recitera sūrat al-

A'la (87) och sūrat al-Ghashiya (88) – precis som i fredagsbönen. Al-Nu'man ibn Bishr sade: *"Allahs sändebud ﷺ brukade recitera 'Sabbih isma Rabbika al-A'la' (al-A'la, 87) och 'Hal ataka hadithu al-ghashiya' (al-Ghashiya, 88:1)."* (Ahmad m.fl.; sahih. Al-Irwa', 3/116)

Bönen kommer före khutban

En av reglerna för 'Id är att bönen ska förrättas innan khutban hålls. Detta återges i Musnad Imam Ahmad från Ibn 'Abbas (radiya Allahu 'anhu), som vittnade att Allahs sändebud ﷺ bad innan 'Id-khutban och sedan höll khutban. (Musnad Ahmad, 1905; hadithen finns även i al-Sahihayn)

Ytterligare en indikation på att khutban bör komma efter bönen ges av hadithen från Abū Sa'id (radiya Allahu 'anhu): *"Profeten ﷺ brukade gå ut till böneplatsen på dagen för al-Fitr och al-Adha, och det första han brukade göra var att be. Sedan ställde han sig upp med ansiktet mot folket medan de fortfarande satt på sina platser och rådde och underviste dem. Om han ville sända ut en militär expedition bestämde han det då, och om han ville utfärda en order gjorde han det då."*

Abū Sa'id berättar vidare: *"Detta är vad folk fortsatte att göra, tills jag en gång kom ut till 'Id-bönen med Marwan, som då var guvernör i Medina, antingen på Adha eller Fitr. När vi kom fram till böneplatsen såg vi ett minbar – en predikstol – som Kathir ibn al-Salt hade låtit bygga. Marwan ville gå upp på minbar innan bönen. Jag drog i hans mantel och han drog i min. Han gick ändå upp och höll khutban innan bönen. Jag sade: 'Du har ändrat på sunna, vid Allah!' Han sade: 'O Abū Sa'id, det du känner till är borta.' Jag sade: 'Det jag känner till, vid Allah, är bättre än det jag inte känner till.' Han sade: 'Folk sitter inte kvar efter bönen, så vi höll khutban före den.'"* (Al-Bukhari, 956)

Den som vill gå under khutban får göra det

'Abdullah ibn al-Sa'ib sade: *"Jag var med på 'Id med Profeten ﷺ, och när han hade avslutat bönen sade han: 'Vi ska hålla khutba. Den som vill sitta och lyssna, låt honom sitta, och den som vill gå, låt honom gå.'"* (Irwa' al-Ghalil, 3/96)

Att inte dröja för länge med bönen

'Abdullah ibn Bishr (radiya Allahu 'anhu), Profetens ﷺ följeslagare, gick ut

med folket på dagen för Fitr eller al-Adha och ogillade att imamen kom mycket sent. Han sade: *"På Profetens ﷺ tid skulle vi redan ha avslutat nu – och det är vid tiden för al-tasabbuh."* (Al-Bukhari)

Frivilliga böner på böneplatsen

Det finns inga frivilliga böner att förrätta vare sig före eller efter 'Id-bönen på böneplatsen. Ibn 'Abbas (radiya Allahu 'anhu) rapporterar att Profeten ﷺ kom ut på 'Id-dagen och bad två rak'at utan att be något varken före eller efter dem.

Detta gäller om bönen förrättas på en öppen böneplats. Om folket förrättar 'Id-bönen i en moské bör de be två rak'at – tahiyyat al-masjid – innan de sätter sig.

Om folk inte visste att det var 'Id förrän dagen efter

Abū Omayr ibn Anas rapporterar att hans farbröder från ansar sade: *"Det var molnigt och vi kunde inte se nymånen för månaden Shawwal, så vi började dagen fastande. Sedan kom en karavan i slutet av dagen och berättade för Profeten ﷺ att de hade sett nymånen för Shawwal dagen innan. Han befalldes folket att bryta fastan, och de gick ut för att förrätta 'Id-bönen nästa dag."* (De fem; sahih. Al-Irwa', 3/102)

Om någon missar 'Id-bönen är den mest korrekta åsikten att han får ersätta den med att be två rak'at.

Kvinnors närvaro vid 'Id-bönen

Hafsa (radiya Allahu 'anha) sade: *"Vi brukade hindra flickor som ännu inte nått puberteten från att delta i 'Id-böner. Då kom en kvinna som bodde i Banū Khalaf och berättade om sin syster. Hennes systers man hade deltagit i tolv slag med Profeten ﷺ, och systemen hade följt med honom vid sex av dem. Hon sade: 'Vi brukade vårda de skadade och ta hand om de sjuka.' Min syster frågade Profeten ﷺ om det var något fel med att inte gå ut om hon saknade en jilbab. Han sade: 'Låt hennes väninna ge henne en av sina jilbaber, så att hon kan bevittna välsignelserna av 'Id och se muslimerna samlas.'*

När Umm 'Atiyyah kom, frågade jag henne: 'Hörde du Profeten ﷺ säga detta?' Hon sade – må min fader offras för honom –: 'Jag hörde honom

säga att vi skulle ta med oss de unga flickorna och de som vistades i avskildhet, och de menstruerande kvinnorna, så att de skulle kunna bevittna välsignelserna av 'Id och se de troende samlas - men de menstruerande bör hålla sig borta från själva böneplatsen.'" (Sahih al-Bukhari, 324)

Med "unga flickor" (awatiq) avses flickor som nått eller är nära att nå vuxen ålder, eller som är högt älskade av sina familjer. Det förefaller som att man brukade hindra dessa flickor från att gå ut på grund av den moraliska uppluckring som uppstod efter Islams första generation. Men sahaba ogillade detta och ansåg att regeln borde förbli densamma som på Profetens ﷺ tid.

Ibn al-Munayyir sade: *"Skälet till att menstruerande kvinnor bör undvika själva böneplatsen är att om de inte ber kan det ge intrycket av att de saknar respekt för bönen. Det är därför bättre för dem att hålla sig borta."*

Det har även sagts att skälet är att förebygga onödig blandning med män om bönen inte förrättas, eller att man inte ska störa andra med sin situation.

Hadithen uppmanar alla att delta i 'Id-bönen och samverka i rättfärdighet och fromhet. Den menstruerande kvinnan bör inte överge åminnelsen av Allah eller goda sammankomster i syfte att söka kunskap och minnas Allah - med undantag för moskéer. Hadithen antyder också att kvinnor inte bör gå ut utan jilbab.

Ibn Abi Shayba återger att Ibn 'Omar brukade ta med sig alla han kunde från sitt hushåll till 'Id-bönerna.

Hadithen från Umm 'Atiyyah visar även syftet med regeln: att kvinnor ska kunna bevittna välsignelserna av 'Id, se muslimerna samlas och ta del av denna dags välsignelser.

at-Tirmidhi (rahimahu Allah) sade i sin Sunan, efter att ha omnämnt hadithen från Umm 'Atiyyah: *"Några av de lärda hänvisade till denna hadith och tillät kvinnor att gå ut till 'Id-bönerna, medan andra ogillade det. Det rapporterades att 'Abdullah ibn al-Mubarak sade: 'Jag ogillar att kvinnor ska gå till 'Id-bönen nuförtiden. Om en kvinna insisterar på att gå, bör hennes man låta henne göra det, förutsatt att hon bär sina mest anspråkslösa kläder och inte utsmyckar sig. Om hon insisterar på att utsmycka sig bör hon inte gå ut, och i sådant fall har mannen rätt att hindra henne.'"*

Det rapporterades att ‘Ā’isha (radiya Allahu ‘anha) sade: *”Om Profeten ﷺ hade sett vad som har hänt med kvinnorna, skulle han ha stoppat dem från att gå till moskéerna, precis som Banū Isra’ils kvinnor stoppades.”*

Det rapporterades att Sufyan al-Thawri ogillade att kvinnor gick till ‘Id-bönen på hans tid. (at-Tirmidhi, 495)

Umm ‘Atiyyahs fatwa, som återgavs en tid efter Profetens ﷺ bortgång, mötte inget motstånd från sahabas sida. ‘Ā’ishas ord motsäger inte detta, under förutsättning att kvinnor uppfyller de islamiska villkor som gäller för att gå ut. Det är bättre om tillåtelse ges enbart till de kvinnor vars närvaro inte leder till fitnah – varken för dem själva eller för männen.

Männen bör kontrollera att sina hustrurs hijab är fullständig innan de går ut till bönen, eftersom de är *”herdar”* ansvariga för sin *”hjord”*. Kvinnor bör gå ut i anspråkslösa kläder, utan utsmyckning och parfym. Menstruerande kvinnor bör inte gå in i moskén eller på böneplatsen – de kan exempelvis vänta i bilen och lyssna på khutban därifrån.

2. Ādab al-‘Id – Etikett för ‘Id

Ghusl – att ta ett rituellt bad

En av sederna för ‘Id är att ta ett bad innan man går ut till bönen. Det återges i en sahih rapport i al-Muwatta’ och på andra ställen att ‘Abdullah ibn ‘Omar (radiya Allahu ‘anhu) brukade ta ett bad på dagen för al-Fitr innan han kom ut till böneplatsen. (Al-Muwatta’, 428)

Sa‘id ibn Jubayr sade: *”Tre saker är sunna på ‘Id: att gå till böneplatsen till fots, att ta ett bad och att äta innan man går ut.”*

Al-Nawawi (rahimahu Allah) nämnde att de lärda var eniga om att det är mustahabb att bada före ‘Id-bönen. Skälet till att bad rekommenderas inför fredagsbönen och andra allmänna sammankomster gäller även för ‘Id, och i ännu högre grad.

Att äta innan man går ut

Man bör inte ge sig ut till böneplatsen på ‘Id al-Fitr innan man ätit några dadlar, grundat på hadithen återgiven av al-Bukhari från Anas ibn Malik

(radiya Allahu 'anhu), som sade: *"Allahs sändebud ﷺ brukade inte gå ut på morgonen av al-Fitr förrän han hade ätit några dadlar... och han brukade äta ett udda antal."* (Al-Bukhari, 953)

Det är mustahabb att äta innan man ger sig ut, eftersom det bekräftar att det inte är tillåtet att fasta denna dag och visar att fastan nu är avslutad. Ibn Hajar (rahimahu Allah) förklarar att detta även hindrar folk från att förlänga fastan och innebär ett lydande av Allahs order. (Fath al-Bari, 2/446)

Om en person saknar dadlar kan han äta vad som helst tillåtet till frukost. På 'Id al-Adha är det däremot mustahabb att inte äta förrän efter bönen – då bör man äta av sitt slaktoffer.

Takbir på 'Id-dagen

Detta är en av de viktigaste sunna-handlingarna på 'Id-dagen, grundat på Allahs ord:

"...Håll [fastan under den föreskrivna] perioden och prisa Allah – säg takbir – som har väglett er. Kanske ska ni visa Honom tacksamhet." (Surah al-Baqarah, 2:185)

Al-Walid ibn Muslim sade: *"Jag frågade al-Awza'i och Malik ibn Anas om seden att säga takbir högt på 'Id. De svarade: 'Ja, 'Abdullah ibn 'Omar brukade säga det högt på dagen för Fitr tills imamen kom ut.'"*

Abū 'Abd al-Rahman al-Sulami sade: *"På 'Id al-Fitr brukade de säga det högre än på 'Id al-Adha."* Waki' sade: *"Det vill säga takbir."* (Irwa', 3/122)

Al-Daraqutni och andra återger att när Ibn 'Omar kom ut på 'Id al-Fitr och 'Id al-Adha, ansträngde han sig för att säga takbir tills han nådde böneplatsen, och fortsatte sedan tills imamen kom.

Ibn Abi Shayba återger med en sahih isnad att al-Zuhri sade: *"Folket brukade säga takbir på 'Id när de lämnade sina hus tills de nådde böneplatsen och tills imamen kom ut. När imamen kom ut tystnade de – och när imamen sade takbir sade de takbir."* (Irwa', 2/121)

Sedvänjan att säga takbir från hemmet till böneplatsen och tills imamen trädde in var välkänd bland salaf och återges av ett flertal lärda, bland andra Ibn Abi Shayba, 'Abd al-Razzaq och al-Firyabi i hans bok *Ahkam al-'Idayn*.

Nafi' ibn Jubayr brukade säga takbir och undrade varför folk inte gjorde det. Han sade till folk: *"Varför säger ni inte takbir?"* Ibn Shihab al-Zuhri sade: *"Folket brukade säga takbir från det att de lämnade sina hem tills imamen kom in."*

Tiden för takbir på 'Id al-Fitr börjar från natten inför 'Id och pågår tills imamen träder in för att leda bönen.

Orden för takbir

Ibn Abi Shayba återger i al-Musannaf att Ibn Mas'ūd (radiya Allahu 'anhu) brukade säga takbir under tashirq-dagarna på följande sätt:

"Allahu Akbar, Allahu Akbar, la ilaha illa Allah, wa Allahu Akbar, Allahu Akbar, wa li-llahi al-hamd."

"Allah är Störst, Allah är Störst, det finns ingen gud utom Allah, Allah är Störst, Allah är Störst och till Allah tillhör all lovprisning."

I en annan återgivning med samma isnad upprepas *"Allahu Akbar"* tre gånger.

Al-Muhamili återger också att Ibn Mas'ūd brukade säga:

"Allahu Akbaru kabira, Allahu Akbaru kabira, Allahu Akbar wa ajall, Allahu Akbar wa li-llahi al-hamd."

"Allah är den Störste av alla, Allah är den Störste av alla, Allah är den Störste och Mest Ärade, och till Allah tillhör all lovprisning." (Al-Irwa', 3/126)

Att gratulera varandra

Det är tillåtet att gratulera varandra och utbyta välhälsningar på 'Id, oavsett vilka ord man väljer. Man kan till exempel säga:

"Taqabbala Allahu minna wa minkum" – Må Allah acceptera [fastan och dyrkan] från oss och er.

eller *"'Id mubarak"* och liknande tillåtna hälsningar.

Jubayr ibn Nufayr sade: *"På Profetens ﷺ tid brukade folk säga till varandra på 'Id-dagen: 'Taqabbala Allahu minna wa minka' – Må Allah acceptera från oss och från dig."* (Ibn Hajar; isnaden är hasan. Fath al-Bari, 2/466)

Sedvänjan att utbyta hälsningar var välkänd bland sahaba, och lärda som Imam Ahmad och andra tillät det. Det råder inget tvivel om att gratulera varandra på detta sätt hör till de ädlaste formerna av gott uppträdande och de finaste sociala kvaliteterna bland muslimer.

Åtminstone bör man besvara 'Id-hälsningar när man tar emot dem, och vara tyst om ingenting sägs. Imam Ahmad (rahimahu Allah) sade: *"Om någon gratulerar mig, besvarar jag hälsningen – men jag tar inte initiativ till den."*

Att klä sig fint på 'Id

'Abdullah ibn 'Omar (radiya Allahu 'anhu) sade: *"'Omar tog upp en jubbah – ett långt ytterplagg – av siden som såldes på marknaden, tog med den till Allahs sändebud ﷺ och sade: 'O Allahs sändebud, köp den och bär den på 'Id och när delegationer kommer.' Allahs sändebud ﷺ sade: 'Detta är ett klädesplagg för den som inte har någon del i nästa liv...'"* (Al-Bukhari, 948)

Profeten ﷺ godkände 'Omars avsikt att klä sig fint men förkastade idén med att köpa just detta plagg eftersom det var av siden.

Jabir (radiya Allahu 'anhu) sade: *"Profeten ﷺ hade en jubbah som han bar på 'Id och på fredagar."* (Sahih Ibn Khuzayma, 1765)

Al-Bayhaqi återger att Ibn 'Omar brukade bära sina finaste kläder på 'Id. Männen bör alltså klä sig i sina bästa kläder när de går ut till 'Id-bönen.

Kvinnor bör däremot undvika utsmyckning när de går ut, ty de är förbjudna att visa sin utsmyckning inför icke-mahram män. En kvinna som går ut för att förätta dyrkan är förbjuden att bära parfym eller uppträda på ett lockande sätt inför män.

Regeln för att lyssna på 'Id-khutban

Ibn Qudama (rahimahu Allah) skriver i al-Kafi (s. 234): *"När imamen givit taslim i slutet av bönen, bör han hålla en khutba i två delar – likt de två fredagskhutborna – eftersom Profeten ﷺ gjorde så. 'Id-khutban skiljer sig från fredagskhutban på fyra sätt... det fjärde är: att det är sunna och inte obligatoriskt att lyssna på den, eftersom 'Abdullah ibn al-Sa'ib berättade att han sa till folket: 'Vi ska hålla khutba. Den som vill sitta och lyssna, låt honom sitta, och den som vill gå, låt honom gå.'"*

Al-Nawawi (rahimahu Allah) skriver i al-Majmū‘ (s. 23): *”Det är mustahabb att lyssna på khutban, även om närvaro vid den inte är ett villkor för ‘Id-bönen. Al-Shafi‘i sade: ‘Om någon inte lyssnar på ‘Id-khutban, khutban vid solförmörkelse, regnbönen, under hajj, eller talar under någon av dessa khutbor eller lämnar – skulle jag ogilla det, men han behöver inte upprepa bönen.’”*

Ibn Othaymin skriver i al-Sharh al-Mumti‘ (5/192): *”‘Id-khutban lyder under samma regler som fredagskhutban, även till den utsträckning att tal under den är haram. Men närvaro vid ‘Id-khutban är inte obligatorisk – till skillnad från fredagskhutban, vid vilken närvaro är obligatorisk enligt Allahs ord: ‘Troende! När böneutroparen kallar till fredagsbönen, lämna handel och köpenskap och skynda er dit där Allahs namn åkallas’ (al-Jum‘a, 62:9). En person som är närvarande vid ‘Id-khutban får inte tala, men han har tillåtelse att gå. Om hans tal stör de som lyssnar är det haram att tala – på grund av störningen, inte på grund av khutban i sig. Utifrån detta är det tillåtet att läsa en bok om man har med sig en sådan, eftersom det inte stör någon. Enligt den madhhab som denna författare följer är det dock obligatoriskt att lyssna på khutban om man är närvarande.”*

Att gå ut på en väg och återvända på en annan

Jabir ibn ‘Abdullah (radiya Allahu ‘anhu) berättar att Profeten ﷺ brukade variera sina vägar på ‘Id-dagen. (Al-Bukhari, 986)

Det återges också att Profeten ﷺ brukade gå till fots och be utan adhan eller iqama, och sedan återvända en annan väg.

Skälen till detta som de lärda angett är bland annat: att de två vägarna ska vittna till hans fördel på Domedagen, då jorden kommer att berätta om allt som gjorts på den – gott och ont; att demonstrera Islams symboler och ritualer längs båda vägarna; att recitera dhikr; att inge respekt hos hycklare och judar och visa dem hur många muslimer som finns; att tillgodose folkets behov genom att ge fatwaer, undervisa och ge ett föredöme att följa; att ge sadaqa till de behövande; eller att besöka släkt och upprätthålla familjebanden.

Varningar mot synder

1. Vissa tror att Islam uppmanar till att tillbringa 'Id-natten i bön, med hänvisning till en svag eller falsk hadith som lyder: *"Den som stannar uppe och ber på 'Id-natten - hans hjärta ska inte dö den dag hjärtan dör."* Denna hadith återges med två isnader, varav den ena är da'if och den andra är mycket svag. Islam uppmanar inte till att specifikt välja ut 'Id-natten för nattbön. Men om en person brukar be nattbönen regelbundet är det inget fel med att han gör det även på 'Id-natten.
2. Blandning av män och kvinnor sker på vissa böneplatser, gator och i moskéer - däribland al-Masjid al-Haram i Mecka. Många kvinnor - må Allah vägleda dem - går ut utan täckning, bärandes smink och parfym. Med tanke på den stora trängsel som råder i moskéerna under dessa dagar är farorna med detta uppenbara. De ansvariga måste organisera 'Id-bönerna ordentligt - exempelvis genom att anvisa separata in- och utgångar för kvinnor och låta männen dröja kvar tills kvinnorna gått.
3. Vissa samlas på 'Id för att sjunga eller ägna sig åt annan otillåten underhållning, vilket inte är tillåtet.
4. Vissa firar 'Id för att Ramadan är slut och de inte längre behöver fasta. Detta är ett misstag. Den troende firar 'Id för att Allah har hjälpt honom att fullfölja fastets månad - inte för att fastan, som vissa uppfattar som en tung börda, äntligen är förbi.